

Лазуренко В.М.,

кандидат історичних наук, доцент, помічник ректора Черкаського державного технологічного університету з гуманітарної освіти та виховання,

член Національної спілки журналістів України, Лауреат обласної краєзнавчої премії імені Михайла Максимовича, заступник голови правління Черкаської обласної організації Всеукраїнської спілки краєзнавців

СЕРГІЙ ГЕРАСИМОВИЧ САВРАНСЬКИЙ – ПАТРІОТ СВОЄЇ МАЛОЇ БАТЬКІВЩИНИ

Важливу роль у всебічному вивченні багатой історії Черкащини відіграє історичне краєзнавство, яке за роки існування області пройшло шлях від любительських досліджень окремих самодіяльних ентузіастів до системних, ґрунтованих на наукових засадах, досліджень місцевої історії. Краєзнавство в області за цей час оформилося у специфічну систему професійної і аматорської діяльності, широкий

громадський рух, який має не лише пізнавальне, а й велике виховне значення.

У багатогранному спектрі громадської дослідницько-пошукової роботи краєзнавців Шевченкового краю на сьогодні важливе місце посідає вивчення малодосліджених сторінок історії міст і сіл, життя і діяльності відомих земляків, історії окремих сфер суспільно-економічного життя, охорона та збереження історико-культурних пам'яток краю.

Знання громадянами країни історії своєї малої батьківщини, заглиблення в її першовитоки створює в суспільстві сприятливу духовну атмосферу, яка дає людині змогу жити повноцінно, відчувати безпосередню причетність до долі своєї держави і народу.

Історико-краєзнавчі дослідження останнього часу, в тому числі й на Черкащині, за своєю природою стали масовими і популярними формами залучення широких верств громадянства до державотворчих процесів, сприяння утвердженню незворотності державницьких устремлінь українського народу. Цінність місцевих досліджень полягає в тому, що вони з'ясовують регіональні, не підігнані під загальні схеми,

особливості історичного розвитку країни. Цьому сприяє й специфічність дослідницької роботи краєзнавців – більша конкретність та деталізація пошуків, можливість вивчення сучасних процесів безпосередньо по слідах подій, використання місцевих джерел, широке опрацювання матеріалів особистих архівів громадян тощо.

Враховуючи зростання науково-пізнавальної і світоглядно-виховної ролі вивчення історії рідного краю, краєзнавці багатой історією Черкащини розширюють тематичні і хронологічні межі своїх досліджень.

Поряд із такими традиційними напрямками краєзнавчих студій як історія міст і сіл, окремих пам'яток архітектури, різних подій і явищ, в окремий напрямок поступово виділяється вивчення життя і діяльності відомих наших земляків, а також людей, причетних до історії нашого краю. І це цілком природно, оскільки на благословенній черкаській землі народилися або пов'язали з нею свій життєвий шлях відомі люди, які творили в ім'я України, широко болівали за її долю і майбутнє.

З їхніми іменами пов'язані давні часи і слава козаччина, становлення молодого Української держави і сучасні непрості турботи.

Серед цієї людської когорти помітно виділяється постать знаного педагога Лисянщини – Сергія Герасимовича Савранського.

Савранський Сергій Герасимович – відомий педагог Черкащини 50-х – першої половини 70-х років ХХ століття. Як засвідчують спогади тих людей, які мали нагоду тісно у свій час працювати із Сергієм Герасимовичем та аналіз періодики тих часів переконливо доводять, що він умів керувати, умів працювати, все робив тільки з користю для людей і для своєї країни.

Найбільша гордість Сергія Герасимовича – це його учні, його послідовники, трударі. У них – передових хліборобах, робітниках, учителях, лікарях, інженерах, учених – частина його серця і душі.

Після закінчення Великої Вітчизняної війни 1941-1945 рр. Савранський Сергій Герасимович повернувся до своєї малої батьківщини, на Черкащину, зупинився в славетній Лисянці.

Віддавав всі свої сили, всю енергію, знання задля виховання дійсних патріотів України і, як не прикро це констатувати, за життя не отримав за це жодної високої державної нагороди. А чому? Система не пробачала тих, хто помилився, або помилився хтось із його родини. Під час Великої Вітчизняної війни 1941-1945 рр. дружина Сергія Герасимовича Савранського з двома дітьми поїхала з німецьким офіцером до Німеччини.

Коли скінчилася війна, органи НКВС піклувалися, щоб ніхто з громадян СРСР не залишився за кордоном, оскільки вбачали в цьому потенціальне шпигунство і зраду Батьківщині. Тому Сергія Герасимовича неодноразово викликали до органів державної безпеки і примушували писати листи до дружини в Німеччину з проханням повернутись у СРСР.

Сім'ю було повернуто в 1948 році, але разом вони вже не могли бути по тій причині, що Сергій Герасимович на той час одружився вдруге. Його перша сім'я по приїзду в СРСР оселилась у м. Львів. У 1949 році в Лисянку до Сергія Герасимовича приїхав його син Олександр, який проживав у батька аж до закінчення середньої школи.

Зрада першої дружини та її від'їзд до Німеччини дала свої наслідки в подальшій кар'єрі Сергія Герасимовича. Незважаючи на його багатий творчий потенціал, неабиякі адміністративні здібності, на те, що він був членом КПРС, що пройшов тяжкі воєнні роки, захищаючи Батьківщину – працювати в радянських, а тим більше в партійних органах йому не дозволили.

Проте дуже поважали його як талановитого, справедливого, обдарованого працівника освіти, тому й призначили на посаду завідувача районним відділом народної освіти Лисянського райвиконкому. Лише наполеглива праця, любов до України і її народу надихали педагога і давали позитивні результати в роботі.

Справедливою є народна мудрість про те, що час лікує. І дійсно. Нині нові часи, нова політична система, немає комуністичної тоталітарної машини. І лише нині, в часи незалежності України почала повертатись і справедливо оцінюватись педагогічна діяльність регіонального патріота-вчителя.

І про все це говорять самі історичні факти. 5 лютого 2002 року на засіданні 16-ї сесії Лисянської селищної ради було прийнято рішення про присвоєння

Лисянській загальноосвітній школі I-III ступенів № 2 ім'я Савранського Сергія Герасимовича.

У школі, якій педагог віддав значну частину свого життя, 17 жовтня 2003 року відкрито Меморіальну кімнату-музей Савранського Сергія Герасимовича, відвідавши яку і оглянувши наявні там експонати, що розповідають про педагогічну діяльність Сергія Герасимовича, можна без перебільшення говорити, що ця Людина – видатний педагог Лисянщини.

Приємною є констатація того факту, що пам'ять про Савранського Сергія Герасимовича як людину талановиту, обдарованого педагога, людину, яка поважала і любила дітей, колег, земляків, була для учнів старшим товаришем і порадником, збереглась і донині.

Я хотів би, щоб про таку неординарну особистість як Сергій Герасимович Савранський знали люди, щоб про нього пам'ятали і могли майбутнім поколінням розповісти про те, як він любив свою малу Батьківщину – Лисянщину, державотворчу Черкащину і саме головне – рідну неньку Україну і її працьовитий народ.